

De voorzitter van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	VO/BOB/01/44029		17 december
Onderwerp		Doorkiesnummer	
afronding profielwerkstuk			

Op 20 juni 2001 heb ik, in antwoord op vragen van het lid Dijkma, de Kamer laten weten dat het mijn bedoeling was dat het eindexamenbesluit zou worden gewijzigd, zodat kandidaten zonder 'genoegzaam voltooid' profielwerkstuk niet meer zouden worden toegelaten tot het centraal examen. Met deze brief informeer ik u over de ontwikkelingen rond dit onderwerp.

Achtergrond

Het eindexamenbesluit bevat de bepaling dat het schoolexamen in vwo en havo onder meer een profielwerkstuk omvat (artikel 4, tweede lid). Het besluit bepaalt dat het profielwerkstuk wordt beoordeeld met 'voldoende' of 'goed' als het 'genoegzaam' voltooid is (artikel 35, vierde lid). Zonder die genoegzame voltooiing is het schoolexamen niet afgesloten. Het profielwerkstuk wordt dan niet beoordeeld.

De eindbeoordeling 'onvoldoende' is dus niet mogelijk. De gedachte hierachter is dat het profielwerkstuk een 'meesterproef' is: de kandidaat laat daarmee zien dat hij of zij, zonodig met aanvullende begeleiding, aan het einde van het onderwijstraject een werkstuk kan maken.

Lukt dat niet, dan is het schoolexamen dus niet afgesloten. Op grond van artikel 32, eerste lid, mag de examenkandidaat dan niet worden toegelaten tot het centraal examen. De kandidaat zakt dus automatisch voor het eindexamen. Het niet toelaten tot het centraal examen heeft impliciet dit effect. Bovendien

bepaalt het examenbesluit dat de kandidaat alleen kan slagen als het profielwerkstuk is beoordeeld met 'voldoende' of 'goed', met andere woorden, als het 'genoegzaam is voltooid' (artikel 49, vierde lid).

Interpretatieverschillen mogelijk

Door uitspraken in een aantal kort gedingen zijn er in het vorige schooljaar toch examenkandidaten tot het centraal examen toegelaten, terwijl zij niet voldeden aan de eisen voor het profielwerkstuk.

In antwoord op vragen van het lid Dijkema van de Kamer daarover heb ik geantwoord dat het mijn bedoeling was dat het eindexamenbesluit gewijzigd zou worden, zodat kandidaten zonder 'genoegzaam voltooid' profielwerkstuk niet meer zouden worden toegelaten tot het centraal examen.

Uitgangspunt: zonder profielwerkstuk geen diploma

Sindsdien zijn er in de juridische vakliteratuur commentaren gepubliceerd die mij van inzicht hebben laten veranderen. Uitgangspunt blijft voor mij, dat het profielwerkstuk is bedoeld als een soort meesterproef. Wie niet aan de eisen voor dit werkstuk voldoet, is voor het eindexamen gezakt. Dat is een zware, maar terechte beslissing, die logisch voortvloeit uit de bedoelingen van het profielwerkstuk. Dat was ook de strekking van de vragen uit de Kamer. In het antwoord daarop heb ik al laten blijken het met die strekking eens te zijn.

Onbedoeld neveneffect

Maar het is toch wat anders om kandidaten de toelating tot het centraal examen te weigeren omdat zij hun profielwerkstuk niet naar genoegen hebben voltooid. Het examenbesluit leek duidelijk, maar bleek anders geïnterpreteerd te kunnen worden. Ik vind dat technisch-juridische aspect echter minder belangrijk dan de achtergrond ervan: de redelijkheid.

Kandidaten zonder 'genoegzaam voltooid' profielwerkstuk zakken voor hun eindexamen. Daarvoor is bewust gekozen. Men kan zich echter afvragen of het redelijk is dat deze kandidaten zelfs het centraal examen niet mogen afleggen. Zij krijgen dan alleen een cijferlijst voor de vakken met alleen een schoolexamen. Dat betekent dat ze het volgende jaar praktisch het hele examen over moeten doen, óók de vakken (met een centraal examen) waarvoor hun (overige) resultaten goed waren. Daardoor hebben zij niet dezelfde mogelijkheden als andere gezakte kandidaten. Die kunnen hun cijferlijst meenemen naar het volwassenenonderwijs, waar ze alsnog kunnen slagen door aanvullende certificaten te behalen voor een aantal vakken. Dat geldt dus niet voor examenkandidaten die niet voldoen aan de eisen van het profielwerkstuk.

Deze ongelijkheid is een onbedoeld neveneffect van de regelingen. De kandidaat die niet aan de eisen van het profielwerkstuk voldoet, kan daardoor in een moeilijke positie terecht komen, bijvoorbeeld als de verhouding met de school is verstoord door de gang van zaken: hij kan of wil dan niet op de dagschool blijven om het examen over te doen, maar de overgang naar het volwassenenonderwijs is ook moeilijk. Dergelijke situaties kunnen opnieuw leiden tot gerechtelijke procedures, ook bij een aangescherpte regeling.

Toelating tot centraal examen mogelijk zónder profielwerkstuk

Ik wil het daarom mogelijk maken dat de kandidaat die niet voldoet aan de eisen van het profielwerkstuk wél aan het centraal examen kan deelnemen. Maar ik houd vast aan de eis dat die leerling is gezakt voor het eindexamen. De grondslag voor deze regeling vind ik in artikel VI, onderdeel F, tweede lid, van de wet profielen voortgezet onderwijs (wet van 2 juli 1997, Stb. 322). Dat artikellid maakt het mogelijk bij ministeriële regeling af te wijken van de profielenwetgeving om die wetgeving goed te kunnen invoeren. Dat is hier aan de orde.

Een meer formele wijziging van het eindexamenbesluit in deze zin ligt niet in de rede, ook omdat op korte termijn een regeling gewenst is.

Lichamelijke opvoeding 1 en CKV 1

Wat hierboven is vermeld over het profielwerkstuk, geldt ook voor de deelvakken lichamelijke opvoeding 1 en culturele en kunstzinnige vorming 1. Ook deze deelvakken moeten 'genoegzaam' worden afgesloten met de beoordeling 'voldoende' of 'goed'. Kandidaten die daarin niet slagen, moeten dus ook tot het centraal examen worden toegelaten, maar zijn alleen geslaagd voor hun eindexamen als zij voor deze deelvakken aan de eis voldoende/goed hebben voldaan.

VMBO

Het vmbo kent ook onderdelen die met voldoende/goed moeten worden beoordeeld: sectorwerkstuk, kunstvakken gemeenschappelijk deel, lichamelijke opvoeding. Daar doet zich het probleem echter niet voor. Anders dan in het havo en vwo, is het nu al in het vmbo mogelijk om deel te nemen aan het centraal examen als schoolexamen/sectorwerkstuk nog niet zijn afgesloten.

Door deze afwijkende regeling voor het vmbo kan het praktijkgedeelte van het centraal examen eerder beginnen dan de rest van het centraal examen. Dat vergroot de beschikbaarheid van vaklokalen en verlengt de duur van het examen.

Dat is nodig voor het praktijkexamen.

Als de vmbo-examenkandidaten hun schoolexamens zouden moeten afronden vóór het praktijkgedeelte van de centrale examens, zou de onderwijstijd in het eindexamenjaar onaanvaardbaar verkort worden. Daarom kan in het vmbo het centraal examen beginnen en het schoolexamen toch nog doorlopen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(drs. K.Y.I.J. Adelmund)